

Bài 3

TÔN TRỌNG NGƯỜI KHÁC

I – MỤC TIÊU BÀI HỌC

1. Về kiến thức

- HS hiểu thế nào là tôn trọng người khác, biểu hiện của tôn trọng người khác trong cuộc sống hàng ngày ;
- Vì sao trong quan hệ xã hội, mọi người đều cần phải tôn trọng lẫn nhau.

2. Về kỹ năng

- HS biết phân biệt các hành vi thể hiện sự tôn trọng người khác và không tôn trọng người khác trong cuộc sống ;
- HS rèn luyện thói quen tự kiểm tra đánh giá và điều chỉnh hành vi của mình cho phù hợp, thể hiện sự tôn trọng mọi người ở mọi nơi, mọi lúc.

3. Về thái độ

Có thái độ đồng tình, ủng hộ và học tập những nét ứng xử đẹp trong hành vi của những người biết tôn trọng người khác, đồng thời phê phán những biểu hiện của hành vi thiếu tôn trọng mọi người.

II – NHỮNG ĐIỀU CẦN LƯU Ý

1. Về nội dung

- Cần nhấn mạnh nội dung cốt lõi của sự tôn trọng người khác đó là tôn trọng danh dự, phẩm giá và lợi ích của người khác.
- Người biết tôn trọng người khác là người sống tự trọng, biết tôn trọng mình và mọi người xung quanh, không xúc phạm làm mất danh dự của người khác.
- Cần làm cho HS hiểu rõ trong cuộc sống mọi người tôn trọng lẫn nhau là cơ sở để xã hội trở nên lành mạnh, trong sáng và tốt đẹp hơn. Vì thế, cần phải tôn trọng mọi người ở mọi nơi, mọi lúc, cả trong cử chỉ, hành động và lời nói.

2. Về phương pháp

- Trong bài giảng, GV nên sử dụng kết hợp phương pháp giảng giải, đàm thoại và phương pháp nêu gương.
- Chú trọng sử dụng phương pháp nêu vấn đề và tổ chức thảo luận nhóm dưới sự hướng dẫn của GV, HS có thể tự rút ra được những nội dung chính trong bài học.

3. Tài liệu và phương tiện

- SGK, SGV GD&CD 8.
- GV tìm thêm nhiều dẫn chứng về biểu hiện của hành vi tôn trọng người khác trong cuộc sống hàng ngày.
- Sưu tầm một số mẫu chuyện, đoạn thơ, ca dao, tục ngữ nói về sự tôn trọng lẫn nhau trong cuộc sống.

III – CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC CHỦ YẾU

Hoạt động 1 : Giới thiệu bài.

- GV có thể thông qua việc nêu lên ý nghĩa và sự cần thiết phải tôn trọng mọi người để vào bài.
 - GV đưa ra một số tình huống cụ thể (có thể ngoài SGK) để dẫn dắt HS tìm hiểu những biểu hiện khác nhau của phẩm chất trên, đồng thời nêu câu hỏi để HS suy nghĩ.

Hoạt động 2 : Chia HS thành nhóm nhỏ để tiến hành thảo luận những biểu hiện của tôn trọng lẽ phải qua mục Đặt vấn đề.

- GV hướng dẫn, gợi mở vấn đề để các em tập trung thảo luận theo những yêu cầu chính của câu hỏi. Nhóm trưởng tập hợp ý kiến của các bạn trong nhóm và ghi ra giấy.
- GV yêu cầu các nhóm cử đại diện lên trả lời câu hỏi trong SGK. Các nhóm khác nhận xét, bổ sung ý kiến.
- GV chốt lại những ý chính :

- + Luôn biết lắng nghe ý kiến của người khác, kính trọng người trên, nhường nhịn trẻ nhỏ, không công kích, chê bai người khác khi họ có sở thích không giống mình... là biểu hiện hành vi của những người biết cư xử có văn hoá, đàng hoàng, đúng mực khiến người khác cảm thấy hài lòng dễ chịu và vì thế sẽ nhận được sự tôn trọng quý mến của mọi người.
- + Trong cuộc sống, tôn trọng lẫn nhau là điều kiện, là cơ sở để xác lập và củng cố mối quan hệ tốt đẹp, lành mạnh giữa mọi người với nhau. Vì vậy, tôn trọng người khác là cách ứng xử cần thiết đối với tất cả mọi người ở mọi nơi, mọi lúc.

Hoạt động 3 : Tìm biểu hiện của hành vi thiếu tôn trọng người khác.

- GV có thể gợi ý để HS đưa ra những ví dụ về việc thiếu tôn trọng người khác : như thái độ ứng xử ở những nơi công cộng (ở trường, bệnh viện, dự đám tang) thái độ đối xử với mọi người xung quanh (với người già cả, khuyết tật, ốm đau hay gặp điều bất hạnh trong cuộc sống...).

– GV cần chỉ cho HS thấy, tôn trọng người khác không có nghĩa là luôn đồng tình, ủng hộ, lắng nghe mà không có sự phê phán, đấu tranh khi họ có ý kiến và việc làm không đúng. Song, tôn trọng người khác phải được thể hiện bằng hành vi có văn hoá kể cả trong trường hợp đấu tranh, phê bình họ : không coi khinh, miệt thị, xúc phạm đến danh dự hay dùng những lời nói thô tục, thiếu tế nhị để chỉ trích họ, mà cần phải phân tích, chỉ cho họ thấy cái sai trong ý kiến hay việc làm của họ.

– Tôn trọng người khác được biểu hiện ở mọi nơi, mọi lúc, cả trong cử chỉ, thái độ, hành động và lời nói.

Hoạt động 4 : *GV hướng dẫn HS phát biểu, khắc sâu khái niệm “tôn trọng người khác” và ý nghĩa của nó trong cuộc sống.*

– HS phát biểu.

– GV chốt lại nội dung bài học trong SGK.

Hoạt động 5 : *Luyện tập, củng cố kiến thức và hướng dẫn công việc chuẩn bị bài ở nhà cho HS.*

– Gọi một số HS làm bài, GV nhận xét (có thể cho điểm để động viên những em nắm vững kiến thức và vận dụng tốt để làm bài tập).

Gợi ý giải bài tập và hướng dẫn chuẩn bị bài

– *Bài tập 1:*

+ Hành vi b, c, d, đ, e, h, k, l, m, n, o đều thể hiện sự thiếu tôn trọng người khác.

+ Khi HS trình bày, GV có thể đưa thêm một số tình huống để các em lựa chọn (có thể viết dưới dạng phiếu bài tập phát cho HS).

– *Bài tập 2 :* GV cần phân tích và chỉ rõ vì sao ý kiến a không đúng (bám vào nội dung cốt lõi của khái niệm “tôn trọng người khác” trong bài học để phân tích) đồng thời khẳng định thái độ đồng tình đối với ý kiến b và c.

– *Bài tập 3 :*

GV có thể gợi ý thêm :

+ Ở trường, em cần có thái độ ứng xử như thế nào ?

(Đối với thầy cô giáo : lễ phép, nghe lời, kính trọng. Đối với bạn bè : chan hoà, đoàn kết, cảm thông, chia sẻ và giúp đỡ lẫn nhau...).

- + Ô nhà (kính trọng, vâng lời ông bà cha mẹ, nhường nhịn, thương yêu quý mến em...).
- + Ô nơi công cộng (tôn trọng nội quy nơi công cộng, không để người khác phải nhắc nhở, hay bức mình).
- Hướng dẫn HS về nhà làm bài tập 4 và hướng dẫn các em chuẩn bị bài học sau : Giữ chữ tín.

IV – TƯ LIỆU THAM KHẢO

1. Ca dao

– Lời nói không mất tiền mua
 Lựa lời mà nói cho vừa lòng nhau.
 – Khó mà biết lẽ, biết lời
 Biết ăn, biết ở hơn người giàu sang.

2. Truyện đọc

CHUYỆN LỚP TÔI^(*)

Trong lớp tôi, có một đứa rất khó chịu, đó là Phran-ti. Tôi ghét thằng này vì nó là một đứa xấu bụng. Khi thấy một ông bố nào đến nhờ thầy giáo khiển trách con mình, là nó rất mừng. Khi có người khóc là nó cười. Nó run sợ trước mặt Ga-rô-nê, cậu lớp trưởng hào hiệp, nhân hậu, được cả lớp nể trọng, nhưng lại đánh cậu bé thợ nề không đủ sức tự vệ. Nó hành hạ Crôt-xi, cậu bé bị liệt một cánh tay, chế giễu Prê-côt-xi mà mọi người đều nể, và nhạo báng cả Rô-bet-ti, cậu học lớp hai đi phái chồng nặng vì đã cứu một em bé. Nó khiêu khích những người yếu nhất, và khi đánh nhau thì nó hăng máu, trở nên hung tợn, và cố chơi những miếng rất hiểm độc.

Phran-ti không kiêng sợ gì cả, nó chế nhạo cả thầy cô giáo, ai sơ hở cái gì là ăn cắp ngay rồi chối lối một cách trắng trợn không thể tưởng tượng được, và không lúc nào là không gây gổ với người nào đó. Nó mang vào lớp học những cái kim to tướng để chích các bạn ngồi cạnh, rút cúc áo của nó và rút cả cúc áo của người khác. Sách vở của nó đều giây mực bê bết, rách nát và bẩn thiu ;

(*) Đầu đê do tác giả SGV đặt.

thước kẻ thì như có răng cưa, ngòi bút thì toé ra, móng tay thì cắn bằng mồm, áo quần thì bị móc rách tứ tung trong những lúc đánh nhau.

Người ta nói mẹ nó vì nó mà buồn phiền đến phát ốm, và bố nó đã ba lần đuổi nó ra khỏi nhà. Thỉnh thoảng mẹ nó lại đến trường hỏi thầy giáo về hạnh kiểm của con và lần nào trở về cũng vừa đi vừa khóc.

Phran-ti là một đứa chẳng biết tôn trọng ai bao giờ, kể cả bản thân mình. Vì vậy, bạn bè trong lớp tôi chẳng ai muốn chơi và càng không muốn có một người bạn như nó.

(Phỏng theo *Những tấm lòng cao cả*,
NXB Hội Nhà văn, Hà Nội, 1999)